

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houthandel

Crisisplan

Oktober 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 <i>Wanneer is er sprake van een crisis</i>	<i>4</i>
2 <i>Welke risico's kunnen ertoe leiden dat het fonds in een crisissituatie komt.....</i>	<i>4</i>
3 <i>Bij welke ondergrens qua dekkingsgraad kan het fonds nog herstellen zonder additionele maatregelen</i>	<i>5</i>
4 <i>Welke maatregelen heeft het pensioenfonds ter beschikking in geval van een crisis..</i>	<i>7</i>
5 <i>Hoe realistisch is de inzet van deze maatregelen</i>	<i>8</i>
6 <i>Wat is het verwachte financiële effect van de inzet van deze maatregelen.....</i>	<i>10</i>
7 <i>Hoe is bij deze maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging.....</i>	<i>10</i>
8 <i>Op welke wijze wordt er met belanghebbenden gecommuniceerd en wanneer.....</i>	<i>11</i>
9 <i>Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven.....</i>	<i>12</i>
10 <i>Op welke wijze wordt het crisisplan periodiek getoetst.....</i>	<i>13</i>
11 <i>Inwerkingtreding.....</i>	<i>13</i>
<i>Bijlage 1 bij crisisplan: Indicatie effectiviteit enkele beleidskeuzes gebaseerd op definitieve cijfers van het herstelplan 1 januari 2017.....</i>	<i>14</i>
<i>Bijlage 2 bij crisisplan: volledige kritieke paden van het herstelplan bij verschillende renteniveau's (uitgangspunt is huidige premie- en toeslagbeleid en hersteltermijn).....</i>	<i>15</i>
<i>Bijlage 3 bij crisisplan: Tools bij toetsing evenwichtige belangenbehartiging.....</i>	<i>16</i>
<i>Bijlage 4 bij crisisplan: Protocol calamiteiten / noodsituaties van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houthandel.....</i>	<i>17</i>

Inleiding

Op grond van de pensioenwetgeving dienen pensioenfondsen te beschikken over een financieel crisisplan. Dit is voor het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houthandel (Bpf Houthandel) aanleiding geweest voor het opstellen van een dergelijk financieel crisisplan.

Op grond van het besluit FTK dient het pensioenfondsbestuur een beschrijving te geven van maatregelen die ingezet kunnen worden in de situatie dat niet aan de vereisten gesteld bij of krachtens artikel 132 van de Pensioenwet zal worden voldaan en welke maatregelen ingezet kunnen worden in de situatie, bedoeld in artikel 140, eerste lid van de Pensioenwet met betrekking tot het minimaal vereist eigen vermogen.

Elementen van een crisisplan

In een crisisplan moet worden ingegaan op de volgende elementen:

1. Wanneer is er naar de mening van het pensioenfonds sprake van een crisis;
2. Welke risico's kunnen ertoe leiden dat het fonds in een crisissituatie komt;
3. Bij welke ondergrens qua dekkingsgraad kan het fonds nog herstellen zonder additionele maatregelen;
4. Welke maatregelen heeft het pensioenfonds ter beschikking in geval van een crisis;
5. Hoe realistisch is de inzet van deze maatregelen;
6. Wat is het verwachte financiële effect van de inzet van deze maatregelen;
7. Hoe is bij deze maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging;
8. Op welke wijze wordt er met belanghebbenden gecommuniceerd en wanneer;
9. Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven;
10. Op welke wijze wordt het crisisplan jaarlijks getoetst.

Deze negen elementen komen terug in de negen paragrafen van dit crisisplan.

Crisisplan van Bpf Houthandel

Hierna wordt door het bestuur van Bpf Houthandel achtereenvolgens ingegaan op de genoemde elementen van een crisisplan, om zo te komen tot een crisisplan voor Bpf Houthandel.

1 Wanneer is er sprake van een crisis

Geen autonoom herstel meer mogelijk

Het bestuur van Bpf Houthandel is van mening dat er sprake is van een crisissituatie indien er geen herstel (meer) mogelijk is binnen de hiervoor wettelijk gestelde termijnen en binnen het vigerende beleid van het fonds zonder additionele maatregelen te nemen. Hierin onderscheidt een crisissituatie zich van een herstelsituatie. Bij een herstelsituatie is het mogelijk te herstellen binnen de gestelde wettelijke termijnen, zonder dat gebruikmaking van additionele maatregelen nodig is. Ook de situatie waarbij deze situatie zich dreigt te gaan voordoen, bijvoorbeeld door een snel dalende dekkingsgraad richting kritische grenzen, wordt door het bestuur als een crisis beschouwd.

Het crisisplan dient dan ook niet te worden verward met een herstelplan. In een herstelplan wordt door het bestuur aangegeven op welke wijze en met de inzet van welke sturingsmiddelen het herstel binnen de gestelde termijnen kan worden gerealiseerd. Het pensioenfonds beschikt over een lopend herstelplan. In dit crisisplan wordt aangegeven hoe het bestuur zal handelen in de situatie dat er geen herstel binnen de gestelde termijnen is te verwachten.

Overigens merkt het bestuur op dat er wel een relatie is tussen een herstelplan en een crisisplan, in die zin dat het aantal resterende jaren in een (eventueel) lopend herstelplan mede bepaalt wanneer sprake is van een crisissituatie. Of een fonds naar verwachting tijdig kan herstellen wordt in hoge mate bepaald door niveau en vorm van de rentecurve, alsmede van de hoogte van verwachte toekomstige rendementen.

In dit kader wordt de beleidsdekkingsgraad waarbij, naar verwachting, na zes achtereenvolgende meetmomenten in het herstelplan de minimaal vereiste dekkingsgraad net wordt behaald, wordt gedefinieerd als de kritieke dekkingsgraad, of het kritieke pad.

Premie niet kostendekkend

Daarnaast wordt de situatie waarbij de premie niet meer kostendekkend is en/of niet meer bijdraagt aan herstel ook door het fonds als crisissituatie beschouwd. Danwel dat wordt verwacht dat dit in de toekomst zal gaan plaatsvinden. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij een lage, of (sterk) neerwaarts bewegende marktrente.

2 Welke risico's kunnen ertoe leiden dat het fonds in een crisissituatie komt

De grootste risico's voor het pensioenfonds dat het in een crisissituatie belandt, betreffen de situatie dat de rente langdurig laag blijft in combinatie met lage of negatieve rendementen op overige beleggingscategorieën.

3 Bij welke ondergrens qua dekkingsgraad kan het fonds nog herstellen zonder additionele maatregelen

Geen autonoom herstel meer mogelijk

Het minimaal vereist eigen vermogen komt voor het pensioenfonds uit op 4,3%. De minimaal vereiste nominale dekkingsgraad is derhalve gelijk aan 104,3%.

Door ondermeer ontwikkelingen in de rentestand en beleggingsrendementen is niet in algemene zin vast te stellen bij welke dekkingsgraad een fonds niet meer kan herstellen zonder additionele maatregelen. In feite is een mogelijke additionele maatregel aan de orde bij alle dekkingsgraden onder het zogenaamde kritieke pad, dat ten dele wordt bepaald door marktomstandigheden.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de kritieke paden voor de eerste 6 meetmomenten van het herstelplan bij verschillende renteniveau's (uitgangspunt is huidige premie- en toeslagbeleid en hersteltermijn):

Renteniveau's	Rendement	Minimale dekkingsgraad (kritiek pad)					
		1e meet-moment van herstelplan	2e meet -moment van herstelplan	3e meet -moment van herstelplan	4e meet -moment van herstelplan	5e meet -moment van herstelplan	6e meet -moment van herstelplan
	<i>inschatting</i>						
1%	3,0%	94,7%	96,5%	98,3%	100,2%	102,2%	104,3%
2%	4,0%	94,3%	96,2%	98,2%	100,2%	102,2%	104,3%
3%	5,0%	91,9%	94,3%	96,7%	99,1%	101,7%	104,3%
4%	6,0%	89,5%	92,3%	95,1%	98,1%	101,1%	104,3%
5%	7,0%	87,1%	90,3%	93,6%	97,0%	100,6%	104,3%

De mogelijkheid tot autonoom herstel is sterk afhankelijk van de vorm van de rentetermijnstructuur, ten opzichte van het verwachte rendement. Bij de scenario's met een vaste rente, is het verwachte overrendement in alle prognosejaren gelijk (2,0%). Bij scenario's met een rentetermijnstructuur is naar verwachting het overrendement in de eerste jaren hoger dan in latere jaren, aangezien de rentetermijnstructuren over het algemeen (vanwege de convexiteit) in de eerste jaren een beperkt lager rentepercentage hebben dan in latere jaren. Hierdoor is het herstelvermogen naar verwachting in werkelijkheid beperkt groter dan op basis van de tabel blijkt (ongeveer 1%-punt op de dekkingsgraad, bij een hersteltermijn van 6 meetmomenten).

In geval van (mogelijke) crisis wordt daarom niet alleen bovenstaande tabel geraadpleegd, maar wordt ook een update gemaakt van het herstelvermogen van het fonds naar dat moment.

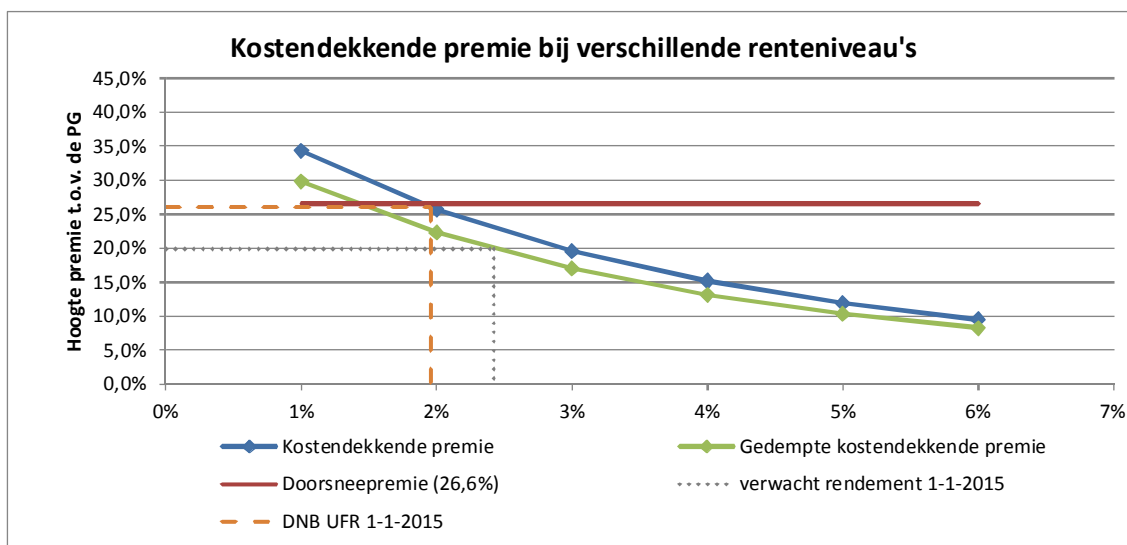
Naast het kritieke pad van de eerste 6 meetmomenten, dient het fonds ook bij aanvang van het herstelplan over de gehele herstelperiode tijdig uit reservetekort te komen. Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de kritieke paden bij aanvang en eind van het herstelplan (bij 10-jaarsperiode) van het herstelplan bij verschillende renteniveau's (uitgangspunt is huidige premie- en toeslagbeleid en hersteltermijn):

Renteniveau's	Rendement	Minimale dekingsgraad (kritiek pad)	
		Aanvang van 10-jaars herstelplan	Einde van 10-jaars herstelplan
	<i>inschatting</i>		
1%	3,0%	92,8%	113,2%
2%	4,0%	92,2%	113,2%
3%	5,0%	87,7%	113,2%
4%	6,0%	83,3%	113,2%
5%	7,0%	79,1%	113,2%

In de bijlage zijn de volledige kritieke paden opgenomen. Opgemerkt dient te worden dat gedurende het kritieke pad toelagverlening kan plaatsvinden. Het is toegestaan deze toelagverlening op nihil te stellen in een uiteindelijk in te dienen herstelplan, waarmee effectief het kritieke pad lager komt te liggen.

Premie niet kostendekkend

Deze crisissituatie is niet alleen afhankelijk van de dekingsgraad. Monitoring vindt o.a. plaats aan de hand van onderstaande grafiek, waarbij de hoogte van het verwachte rendement als uitgangspunt wordt genomen. De huidige financiële positie zal ook in ogenschouw worden genomen, Voor zover geen sprake is van een reserveoverschot, wordt er naar gestreefd dat de feitelijke premie niet zorgt voor interen op de actuele dekingsgraad. Daarnaast zal periodiek een update van de kostendekkende premie gemaakt moeten worden aan de hand van de recente situatie. In onderstaande grafiek zijn zowel de zuivere kostendekkende premie als de gedempte kostendekkende premie van de geldende regeling voor 2015 opgenomen.

4 Welke maatregelen heeft het pensioenfonds ter beschikking in geval van een crisis

Het is van groot belang om te voorkomen dat het pensioenfonds in een crisissituatie terecht komt. Daarom wordt periodiek via ALM studies getoetst of premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid nog voldoende robuust zijn vormgegeven. Hierbij wordt het beleid getoetst binnen verschillende economische hoofdsenario's en ook varianten van toeslagbeleid en beleggingsbeleid worden nader onderzocht.

In een crisissituatie zal het bestuur bestaande sturingsmiddelen inzetten om de crisissituatie het hoofd te bieden. Daarnaast zal het bestuur andere sturingsmiddelen die de herstelkracht van het pensioenfonds bevorderen in overweging nemen.

Voor meerdere van onderstaande sturingsmiddelen geldt dat het bestuur van het pensioenfonds niet zelfstandig kan besluiten het sturingsmiddel in te zetten. Zo is het bestuur van het pensioenfonds niet zelfstandig bevoegd over te gaan tot aanpassing van de pensioenregeling. Ten aanzien van de premie is het bestuur slechts zelfstandig bevoegd deze te verhogen tot de in het pensioenreglement vastgelegde maximum premie. Het bestuur van het pensioenfonds is van mening dat het zich in eerste instantie dient te richten op de sturingsmiddelen die op basis van de uitvoeringsovereenkomst zelfstandig door het bestuur kunnen worden ingezet, zonder overleg of medewerking van derden zoals sociale partners. Zo wordt ook het meeste recht gedaan aan de onafhankelijke positie en de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Geen autonoom herstel meer mogelijk

Het bestuur van het pensioenfonds heeft, rekening houdend met haar fondsdocumenten en in sommige gevallen afhankelijk van besluiten van sociale partners, de volgende sturingsmiddelen tot haar beschikking:

Maatregel	Abtn	Uitvoeringsreglement	Pensioenreglement
1. Het al dan niet verlenen van toeslagen;	Art 8.3	Art 8.2	Art 8
2. Het al dan niet aanpassen van het beleggingsbeleid;	Art 8.2	Art 8.2	
3. Het al dan niet wijzigen van het premiebeleid/-niveau;	Art 8.1	Art 8.2	Art 3.1
4. Het al dan niet aanpassen van de pensioenregeling;		Art 8.2	Art 1.8
5. Het al dan niet verlagen van pensioenrechten en –aanspraken.	Art 9.1	Art 8.2 -8.3	Art 1.8

Bij het gebruik van de sturingsmiddelen zal het bestuur de maatregelen in principe in deze volgorde inzetten, maar de daadwerkelijke volgorde is afhankelijk van de omstandigheden op het moment van intreden van de crisis. Het verlagen van pensioenrechten en –aanspraken wordt door het bestuur beschouwd als een allerlaatste redmiddel.

Naast bovenstaande maatregelen heeft het bestuur, in overleg met alle relevante stakeholders, nog een potentiële maatregel in de vorm van een pension buy-out of herverzekeringsconstructie. Vanwege het bijzondere karakter wordt deze optie niet als een regulier sturingsmiddel gezien.

Premie niet kostendekkend

Het bestuur van het pensioenfonds heeft, rekening houdend met haar fondsdocumenten en afhankelijk van sociale partner, de volgende sturingsmiddelen tot haar beschikking:

1. Het al dan niet wijzigen van het premiebeleid/-niveau;
2. Het al dan niet verlagen van pensioenopbouw in enig jaar (gesplitste verlagingsregeling);
3. Het al dan niet aanpassen van de pensioenregeling voor de toekomst.

Bij het gebruik van de sturingsmiddelen zal het bestuur de maatregelen in principe in deze volgorde inzetten, maar de daadwerkelijke volgorde is afhankelijk van de omstandigheden op het moment van intreden van de crisis.

5 Hoe realistisch is de inzet van deze maatregelen

Geen autonoom herstel meer mogelijk

1. Het al dan niet verlenen van toeslagen

De toeslagstaffel van het fonds laat de toekenning van toeslagen bij beleidsdekkingsgraden lager dan 110,0% niet toe. Zodoende worden toeslagen in crisisscenario's niet toegekend. Daarnaast heeft het bestuur, conform artikel 7.4a van deze abtn, de mogelijkheid om bijvoorbeeld bij een sterk negatieve trend van de actuele dekkingsgraad, in de situatie van reserveoverschot of –tekort, minder toeslagen toe te kennen dan uit de gebruikelijke toeslagstaffel zou volgen.

2. Het al dan niet aanpassen van het beleggingsbeleid

Op het moment dat de actuele dekkingsgraad zich in de buurt van de kritieke grens begeeft wordt het voor het fonds minder opportuun risico's te blijven lopen. De uitgangssituatie van het bestuur is echter om de herstelkracht van het beleggingsbeleid niet automatisch te verkleinen. Afhankelijk van omstandigheden kan desalnietemin besloten worden dat op enig moment het voorkomen van verdere daling van de actuele dekkingsgraad zwaarder weegt dan de kans op een stijging ervan.

Het bestuur heeft hieromtrent geen strategisch beleid; dit is afhankelijk van de omstandigheden.

Het vergroten van het beleggingsrisico in een situatie van reservetekort, of dekkingstekort, is op grond van artikel 140 lid 2b van de Pensioenwet niet toegestaan (de eenmalige uitzondering in verband met de overgang naar nFTK daargelaten). Wel ziet het bestuur mogelijkheden om binnen het bestaande risicobudget tactische keuzes te maken en gebruik te maken van de in het strategische beleid gestelde bandbreedtes.

3. *Het al dan niet wijzigen van het premiebeleid/-niveau*

Wanneer de actuele dekkinggraad zich in de buurt van de kritieke grens begeeft kan de (basis)premie worden verhoogd volgens de in de ABTN vastgelegde staffel en de afspraken die zijn vastgelegd in het uitvoeringsreglement en pensioenreglement. Bij een lage actuele dekkinggraad vindt hierdoor, na een bestuursbesluit daartoe, een verhoging van de premie plaats.

Bij vaststelling van de premie geldt de beperkende bepaling dat deze reglementair gemaximeerd is op 26,6% van de pensioengrondslag.

Naast de reguliere premieverhoging kan het bestuur aan CAO-partijen voorleggen om de premie additioneel te verhogen.

Het al dan niet aanpassen van de pensioenregeling

Als de actuele dekkinggraad zich begeeft richting, of bevindt onder, kritieke grenzen kan worden overwogen CAO-partijen te vragen de regeling zodanig aan te passen dat de marge tussen de te ontvangen premie en kostendekkende premie toeneemt, zodat additionele herstelkracht wordt gecreëerd. Behalve door verlaging van het opbouwpercentage kan dit bijvoorbeeld ook door verhoging van de franchise, of door verhoging van de pensioenleeftijd. Het bestuur zal de CAO-partijen in deze situatie op de hoogte brengen en kan daarin een adviserende rol vervullen.

4. *Het al dan niet verlagen van pensioenrechten en –aanspraken*

Als de actuele dekkinggraad zich gedurende langere tijd onder het kritieke pad begeeft en de overige maatregelen zijn uitgeput om binnen de wettelijke termijn uit een dekkingstekort te komen moet het fonds ertoe overgaan de rechten en aanspraken te verlagen. Eventueel wordt hierbij, evenwichtige belangbehartiging in ogenschouw nemende, uitgegaan van verschillende verlagingspercentages voor verschillende deelnemersgroepen.

Het moment waarop een daadwerkelijke verlaging zal worden doorgevoerd hangt af van de voor dat moment specifieke omstandigheden. De werkelijke verlaging kan niet eerder dan 3 maanden na indien van het herstelplan plaatst te vinden, maar wel binnen het betreffende verslag jaar.

Premie niet kostendekkend

1. *Het al dan niet wijzigen van het premiebeleid/-niveau*

Er kunnen situaties ontstaan dat de premie die volgt uit de in de ABTN vastgelegde staffel en de afspraken die zijn vastgelegd in het uitvoeringsreglement en pensioenreglement niet kostendekkend is. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij een zeer lage marktrentestand.

Zodra de kostendekkende premie hoger is, of dreigt te worden, dan de premie volgens

de ABTN en/of de gemaximeerde premie zal het bestuur terstonds in overleg treden met CAO-partijen. Het uitgangspunt is hierbij dat het fonds wettelijk verplicht is de premie te verhogen tot minimaal het kostendekkende niveau, tenzij CAO-partijen een andere oplossing aandragen (zie hierna).

2. *Het al dan niet verlagen van de pensioenopbouw (gesplitste verlagingsregeling)*

Indien CAO-partijen een premiestijging onwenselijk achten kunnen CAO partijen besluiten de opbouw in dat jaar te verlagen. Het bestuur heeft reglementair niet de mogelijkheid zelfstandig een gesplitste verlagingsregeling (verlaging van de pensioenopbouw in het jaar) toe te passen. Het bestuur van Bpf Houthandel heeft hier geen invloed op anders dan een adviserende/informerende rol.

3. *Het al dan niet aanpassen van de pensioenregeling*

In het verlengde van punt 2 kunnen CAO-partijen besluiten tot een maatregel, waarbij niet alleen de opbouw in enig jaar wordt verlaagd, maar waarbij de gehele pensioenregeling naar de toekomst toe wordt aangepast. Ook hier heeft het bestuur van Bpf Houthandel geen invloed op anders dan een adviserende/informerende rol

6 Wat is het verwachte financiële effect van de inzet van deze maatregelen

Het pensioenfonds is van mening dat alles in het werk moet worden gesteld om verlaging van pensioenrechten en –aanspraken te voorkomen. Daarom worden alle mogelijke maatregelen geïnventariseerd en beoordeeld op effectiviteit en haalbaarheid. De effectiviteit is afhankelijk van omstandigheden. Zo is de effectiviteit van een additionele premiestorting afhankelijk van de hoogte van de marktrente en actuele dekkingsgraad. In de bijlage is voor diversen maatregelen een indicatie van de effectiviteit weergegeven, gebaseerd op het herstelplan per 1 januari 2015.

7 Hoe is bij deze maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging

Bij alle beslissingen omtrent dit crisisplan wordt een impactanalyse per stakeholder (deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde, overige aanspraakgerechtigde, werkgever) opgesteld. Het daarbij door het bestuur te hanteren format is opgenomen in de bijlage.

Maatregelen uit het verleden worden in beginsel niet betrokken bij deze overwegingen en worden beschouwd als geïsoleerde gebeurtenissen, waarbij er vanuit wordt gegaan dat ten tijde van het doorvoeren van die maatregel ook een evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

Herstelbeleid

Het herstelbeleid van het fonds is omschreven in hoofdstuk 9.2 van de abtn.

8 Op welke wijze wordt er met belanghebbenden gecommuniceerd en wanneer

Het bestuur van het pensioenfonds zal over het crisisplan, indien gebruik wordt gemaakt van de in het plan opgenomen crisismaatregelen, communiceren met de deelnemers en andere belanghebbenden.

Op de website van het pensioenfonds staan alle formele documenten van het pensioenfonds, zoals statuten, pensioenreglement en jaarverslagen. Deze formele documenten zijn voor iedere bezoeker aan de website te vinden, te raadplegen en af te drukken. Een populaire versie van het crisisplan is eveneens beschikbaar via de website van het fonds¹.

Het pensioenfonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers regelmatig via haar website over actuele ontwikkelingen, waaronder de actuele en de beleidsdekkingsgraad.

Dat opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten in uiterste instantie kunnen worden gekort, is opgenomen in artikel 1.8 van Pensioenreglement A. Daarin staat ook dat het pensioenfonds de betrokkenen schriftelijk informeert over een dergelijke verlaging. In de abtn is de concrete invulling opgenomen van deze verlagingsbepaling in het pensioenreglement.

Als het besluit tot voorgenomen verlaging genomen is, zullen alle belanghebbenden (deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgever en DNB) er zo spoedig mogelijk over worden geïnformeerd dat de kans op verlaging reëel is en wat daarvan de consequenties zijn.

Als het besluit tot verlagen van pensioenopbouw (gesplitste verlagingsregeling), of aanpassen van de pensioenregeling genomen is, zullen alle belanghebbenden (deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgever en DNB) er zo spoedig mogelijk over worden geïnformeerd.

Bij de communicatie wordt het volgende uitgangspunt genomen: een crisissituatie vraagt om snelle respons met feiten (wie, wat, wanneer, waar, waarom). De communicatie wordt dan ook zo snel mogelijk na formele besluitvorming uitgestuurd. Hierbij wordt tevens de publieke perceptie in ogenschouw genomen en wordt in heldere en begrijpelijke taal de situatie uiteen gezet. Voor de verschillende belanghebbenden worden mogelijk aparte communicatiemiddelen, dan wel aparte communicatie-uitingen, toegepast. Hierbij wordt gedacht aan berichten op de website, de algemene nieuwsbrief, persoonlijke mailings/brieven. Naarmate de ernst van de maatregel toeneemt zal de communicatie steeds persoonlijker zijn.

In de bijlage is een tabel opgenomen waarin per fase verdere uitwerking wordt gegeven.

¹ Deze populaire versie dient – op dit moment - nog geschreven te worden door de communicatiecommissie van het pensioenfonds.

9 Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven

Het niet verlenen van toeslagen

Dit past binnen het reguliere beleid van het fonds.

Het aanpassen van het beleggingsbeleid

Indien ervoor gekozen wordt het strategische beleggingsbeleid aan te passen, buiten de bestaande bandbreedtes en risicobudgetten, zal het verantwoordingsorgaan geïnformeerd worden. Tevens zal de toezichthouder worden geïnformeerd.

Het wijzigen van het premiebeleid/-niveau

Additionele storting

Indien CAO-partijen wordt gevraagd een additionele premiestorting te doen zal het verantwoordingsorgaan geïnformeerd worden.

Kostendekkende premie hoger dan maximum premie

Indien het bestuur op grond van het uitvoeringsreglement in overleg treedt met CAO-partijen over het feit, of de verwachting dat, de kostendekkende premie hoger is, of wordt, dan de afgesproken premie zal het verantwoordingsorgaan geïnformeerd worden, dan wel zal het verantwoordingsorgaan vooraf om advies worden gevraagd in de situatie dat dit op grond van de Pensioenwet vereist is.

Het verlagen van pensioenrechten en –aanspraken

Rond het voorgenomen besluit om tot verlaging over te gaan, zal het verantwoordingsorgaan en DNB over het voorgenomen besluit worden geïnformeerd.

Het bestuur kan de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend verminderen indien:

- a. Uit het herstelplan blijkt dat met inzet van overige financiële sturingsmiddelen herstel binnen de wettelijke termijnen niet mogelijk is. Verlaging van aanspraken zal dan in principe gespreid over de duur van het herstelplan plaatsvinden. Alleen de verlaging in het eerste jaar zal onvoorwaardelijk worden toegepast. Eventuele verlagingen in latere jaren zullen alleen worden toegepast indien en voor zover dit noodzakelijk blijkt bij het in dat jaar op te stellen herstelplan.
- b. Er op zes achtereenvolgende meetmomenten sprake is van een dekkingstekort, en tevens de actuele dekkingsgraad op dat moment lager is dan de vereiste minimale dekkingsgraad het fonds genoodzaakt zal zijn de situatie van een dekkingstekort per direct op te heffen door het verlagen van de opgebouwde aanspraken en rechten. Deze verlaging is onvoorwaardelijk en zal ineens worden toegepast worden over de resterende hersteltermijn, tenzij de verlaging ineens te hoog bevonden wordt door het bestuur. Dit is het geval als de verlaging hoger is dan 2%. In dat geval wordt in principe per jaar met 2% gekort, met uitzondering van het jaar waarin het restant nog gekort wordt (dat dan lager is dan 2%).

Het verlagen van de pensioenopbouw (gesplitste verlagingsregeling)

Het besluit om tot verlaging van de pensioenopbouw (gesplitste verlagingsregeling) over te gaan zal genomen moeten worden door CAO-partijen, nadat het bestuur in overleg is getreden met CAO-partijen inzake een niet kostendekkende premie. Het verantwoordingsorgaan zal in eerste instantie geïnformeerd worden zodra het fonds in overleg treedt met CAO-partijen. Indien CAO-partijen besluiten tot het verlagen van de pensioenopbouw (gesplitste verlagingsregeling) wordt het verantwoordingsorgaan geïnformeerd.

In zijn algemeenheid

Het bestuur van het pensioenfonds ziet zichzelf bij een crisissituatie als het crisisteam. De lijnen binnen het bestuur zijn kort en de bestuursleden kunnen elkaar eenvoudig en snel bereiken om met elkaar te overleggen over de crisissituatie. Alle kennis over het pensioenfonds is dan ook gebundeld binnen het bestuur.

Indien nodig wordt door het bestuur advies ingewonnen bij de externe adviseurs van het pensioenfonds. Het bestuur kan besluiten om enkele bestuursleden aan te wijzen als crisisteam. Daarnaast is er een noodprotocol opgenomen in de bijlage.

10 Op welke wijze wordt het crisisplan periodiek getoetst

Dit crisisplan zal jaarlijks worden geactualiseerd en op een eerder moment wanneer de situatie hiertoe aanleiding geeft. Een crisisplan is geen statisch geheel, maar maakt onderdeel uit van het continue risicomanagement van het pensioenfonds. Het crisisplan van het pensioenfonds is dan ook onlosmakelijk verbonden met het risicomanagement van het pensioenfonds en de hiermee verband houdende bepalingen in de abtn. De abtn wordt periodiek door het pensioenfonds geëvalueerd en zo nodig aangepast. Ook worden premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid periodiek getoetst aan de hand van ALM studies. De periodieke toetsing van het crisisplan zal bij deze toetsing worden meegenomen.

Tenslotte zal de effectiviteit van het crisisplan worden beoordeeld, nadat zich een crisis heeft voorgedaan en het crisisplan ten uitvoer is gebracht. Als gevolg van de ervaring die in een dergelijke situatie wordt opgedaan, kan het crisisplan verder worden geactualiseerd.

11 Inwerkingtreding

Dit crisisplan is in werking getreden.

Bijlage 1 bij crisisplan: Indicatie effectiviteit enkele beleidskeuzes gebaseerd op definitieve cijfers van het herstelplan 1 januari 2017

Beleidsmaatregel	Effect op de dekkingsgraad in 2017		In relatie tot kostendekkende premie (basisregeling)			
	Eenmalig	Door premie	Kostendekkend	Dekkingsgraadeis ²	Feitelijk ³	Kostendekkend?
Niets doen	Geen	-0,2%	21,1%	28,5%	26,6%	Ja
Verhogen van de premie met 5%-punt	Geen	0,2%	21,1%	28,5%	31,6%	Ja
Verlaging opbouw naar 1,75%	Geen	0,0%	19,7%	26,6%	26,6%	Ja
Pensioenleeftijd 67 jaar → 68 jaar	Geen	0,0%	20,7%	26,9%	26,6%	Ja

² Rekeninghoudend met een actuele dekkingsgraad van 103,9% per 1 januari 2017

³ Voor 2017 is vanwege de premiedekkingsgraadeis de feitelijke premie met een bedrag van 4,1 mln eenmalig verhoogd uit de ROR, waardoor de premie boven het premiumaximum van 26,6% is gekomen. Dit bedrag is buiten beschouwing gelaten in de tabel.

Bijlage 2 bij crisisplan: volledige kritieke paden van het herstelplan bij verschillende renteniveau's (uitgangspunt is huidige premie- en toeslagbeleid en hersteltermijn)

Renteniveau's	Rendement <i>inschatting</i>	Minimale dekkingsgraad (kritiek pad)										
		Aanvang herstelplan	Einde jaar 1 herstelplan	Einde jaar 2 herstelplan	Einde jaar 3 herstelplan	Einde jaar 4 herstelplan	Einde jaar 5 herstelplan	Einde jaar 6 herstelplan	Einde jaar 7 herstelplan	Einde jaar 8 herstelplan	Einde jaar 9 herstelplan	Einde jaar 10 herstelplan
1%	3,0%	92,8%	94,6%	96,4%	98,2%	100,1%	102,0%	104,1%	106,2%	108,4%	110,8%	113,2%
2%	4,0%	92,2%	94,1%	96,0%	97,9%	99,9%	102,0%	104,0%	106,2%	108,4%	110,7%	113,2%
3%	5,0%	87,7%	89,9%	92,2%	94,5%	96,9%	99,4%	102,0%	104,6%	107,4%	110,2%	113,2%
4%	6,0%	83,3%	85,9%	88,5%	91,1%	93,9%	96,8%	99,8%	102,9%	106,2%	109,6%	113,2%
5%	7,0%	79,1%	81,9%	84,9%	87,9%	91,0%	94,3%	97,7%	101,3%	105,1%	109,1%	113,2%

Bijlage 3 bij crisisplan: Tools bij toetsing evenwichtige belangenbehartiging

	Actieven	Slapers	Pensioengerechtigden	Werkgevers
Premie				
Toeslagen				
Aanspraken/ rechten				
Herstelcapaciteit				

Doelgroep	Effectiviteit	Proportionaliteit	Solidariteit	Continuïteit
Werkgevers				
Actieven				
Slapers				
Gepensioneerden				

Bijlage 4 bij crisisplan: Protocol calamiteiten / noodsituaties van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houthandel

1. Inleiding

Ondanks de inspanningen die de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houthandel (hierna het fonds), vermogensbeheerders BMO en SAREF, de beleggingsadviseur en Centric Pension and Insurance Solutions B.V. leveren, kan een calamiteit zich voordoen of een noodsituatie zomaar ontstaan of dreigen te ontstaan. Op dat moment is goede communicatie cruciaal om de noodsituatie onder controle te krijgen en de beeldvorming te kunnen beïnvloeden. Dit protocol geeft aan wat mogelijke calamiteiten/noodsituaties kunnen zijn en hoe te handelen in dergelijke situaties. Dit protocol moet meer gezien worden als een checklist dan als een voorschrift. Door de uitvoering van dit protocol zal er rust en duidelijkheid moeten ontstaan in de interne en externe communicatie van het fonds.

2. Kenmerken calamiteit/noodsituatie

Specifieke kenmerken voor een calamiteit/noodsituatie zijn:

- Deze ontstaat door een plotselinge en onverwachte samenloop van omstandigheden, een gebeurtenis van buitenaf of opeenstapeling van fouten;
- Er moeten snelle beslissingen genomen worden en snel gehandeld worden. Uitstel kan ernstige gevolgen hebben (bijvoorbeeld voor het imago of voor (interne) klanten) van het fonds (daaronder begrepen de aangesloten werkgevers, de deelnemers en de pensioengerechtigden);
- Er kunnen of moeten keuzes worden gemaakt. Eén verkeerde keuze kan verstrekkende gevolgen hebben voor het fonds of klanten.
- Er is sprake van schade of aanmerkelijke schade of kans op schade bij niet tijdig ingrijpen (in de ruimste zin des woords);
- Er is sprake van (uitermate) negatieve berichtgeving;
- Er is sprake van feiten en omstandigheden die interessant (kunnen) zijn voor de media (effectbejag, sensatiedrang etc.)

3. Mogelijke aanleidingen voor een calamiteit/noodsituatie

Op voorhand zijn er een aantal mogelijke aanleidingen te bedenken voor een noodsituatie van het fonds, te weten:

- De financiële positie van het fonds verslechtert drastisch als gevolg van extreme fluctuatie op de financiële markten. Op de calamiteiten rond de beleggingen van het fonds is een afzonderlijk calamiteitenplan van de vermogensbeheerder van toepassing. Op de communicatie over de calamiteiten is echter onderhavig 'protocol calamiteiten / noodsituaties' van toepassing.
- Aanzienlijke imagoschade, bijvoorbeeld veroorzaakt door:
 - Massaal protest;
 - Het bestuursbeleid;
 - Kritiek op het beleggingsbeleid van het fonds;
 - Een ingrijpende 'compliance'-overtreding van een bestuurder van het pensioenfonds;
 - Een televisie-uitzending met ernstige negatieve berichtgeving.
- Materiële schade, bijvoorbeeld door calamiteiten in een kantoorgebouw van Centric Pension and Insurance Solutions B.V. waardoor de administratie van het fonds mogelijk in gevaar komt.

- Grote veranderingen in de wetgeving die abrupt worden aangekondigd of doorgevoerd dan wel niet tijdig reageren op gewijzigde regelgeving, waardoor de positie van het fonds in gevaar komt.

4. Stappenplan communicatie bij calamiteit/noodssituaties

4.1. Signalering

Wanneer het bestuur van het fonds, een medewerker van vermogensbeheerder, de beleggingsadviseur of een medewerker van Centric Pension and Insurance Solutions B.V. een probleem signaleert dat voldoet aan de kenmerken uit hoofdstuk 3, dan moet dit zo snel mogelijk gemeld worden bij de fondsmanager¹. De fondsmanager beoordeelt in overleg met de voorzitters van het fonds de omvang van de situatie en stelt vast of er al dan niet sprake is van een noodsituatie.

4.2. Crisisteam bijeenroepen

Wanneer de situatie als noodsituatie is bestempeld, is de voorzitter verantwoordelijk voor het direct bijeenroepen van het crisisteam. Het crisisteam bestaat uit:

- De fondsmanager
- Bestuursvoorzitter(s)
- Communicatieadviseur
- Proceseigenaar van het betreffende proces
- Afhankelijk van de situatie en de dientengevolge benodigde kennis en ervaring:
 - Functionarissen die belast zijn met de uitvoering van een crisisplan;
 - Functionarissen uit de lijn (van SA);
 - Functionarissen uit de staf (van SA);
 - De adviserend actuaris.

Indien deze personen niet aanwezig (kunnen) zijn, wordt zo snel mogelijk hun vervanger ingeschakeld.

De fondsmanager draagt zorg voor het organiseren en verslaglegging. De fondsmanager zorgt er verder voor dat het voltallige bestuur op de hoogte blijft van de ontwikkelingen aangaande de noodsituatie en de gekozen aanpak. Hiertoe kunnen de gebruikelijke communicatiemiddelen worden ingezet die gelden tussen het bestuur en Centric Pension and Insurance Solutions B.V. zoals: e-mail, telefoon en dergelijke.

De fondsmanager informeert in elk geval de directie van de uitvoeringsorganisatie.

4.3 Probleem in kaart brengen

De oorzaak en de omvang (ernst, groei) van de situatie en de urgentie van een eventuele oplossing of beheermaatregel moeten zo snel mogelijk in kaart gebracht worden door het crisisteam. Zij kunnen daarbij hulp inschakelen van alle mogelijke afdelingen en functionarissen. Belangrijk is het ook om in kaart te brengen wat de media berichten en wat de publieke opinie is (o.a. in sociale media).

¹ Fondsmanager van het fonds: Edwin Knoppert

4.4 Probleem snel oplossen

Het crisisteam moet zo snel mogelijk vaststellen welke stappen er genomen moeten worden om het probleem op te lossen en weegt daarbij de mogelijke alternatieven af. Vervolgens worden deze stappen direct uitgevoerd door het team zelf of de daarvoor aangewezen functionarissen.

Om de snelheid van het oplossingsproces niet te vertragen, kan het crisisteam desgewenst in eerste aanzet bijeen komen door middel van het houden van een conference call.

4.5 Snel communiceren

Het is zaak om de noodsituatie zo snel mogelijk onder controle te krijgen en de rust te bewaren. Daarbij is het van belang dat het crisisteam proactief communiceert over het probleem en de maatregelen die het fonds gaat nemen om dit op te lossen.

Een ander aspect is het tegengaan van negatieve beeldvorming door te reageren op onjuiste beeldvorming in de media en online. Het is belangrijk dat deze beeldvorming voortdurend wordt gemonitord zodat het crisisteam daar snel op kan reageren en voortdurend de juiste feiten worden weergegeven. Hiermee zorgt het team ervoor dat geruchten geen eigen leven gaan leiden. Het crisisteam bepaalt welke communicatiemiddelen er intern en extern ingezet worden. De eindverantwoordelijkheid voor de goedkeuring van de inhoud wordt gedragen door de bestuursvoorzitters.

Extern:

- Persconferentie/persbericht;
- Interviewing (TV, Radio, overige pers);
- Berichtgeving op de website;
- E-mailing versturen;
- Mailing (hard copy) versturen;
- Het Klant Contact Center en werkgeversorganisaties en vakbonden informeren (door middel van een script/draaiboek en een lijst van veelgestelde vragen en antwoorden);
- Speciaal telefoonnummer openen of (gedeelte van de) website inrichten over dit onderwerp;
- Bijeenkomst voor belanghebbenden.

Intern

- Berichtgeving via e-mail en/of intranet(ten);
- Berichtgeving via folder/flyer;
- Bijeenkomst voor medewerkers.

Afhankelijk van de omvang van de crisis maakt het crisisteam een keuze welke doelgroepen er geïnformeerd moeten worden.

Doelgroepen extern

- Deelnemers;
- Pensioengerechtigden;
- Werkgevers;
- Gewezen deelnemers;
- Vakbonden/vakorganisaties;
- Werkgeversorganisatie;

- Toezichthouders (AFM/DNB);
- Ingeval van vermoeden van strafrechtelijke feiten: politie;
- Pers.

Doelgroepen intern

- Bestuur;
- Bestuurlijke commissie(s);
- Raad van Toezicht;
- Directie SA;
- Medewerkers SA.

4.6 Afronding

Zolang de noodsituatie geldt, blijft het crisisteam intact. Het team blijft actie ondernemen om het probleem op te lossen en/of de negatieve gevolgen ervan onder controle te krijgen en de doelgroepen te informeren zoals geformuleerd in 4.5.

Pas als het crisisteam vaststelt dat de situatie volledig onder controle is, vindt de afronding plaats. Alle betrokkenen worden geïnformeerd over de genomen maatregelen en de voorgenomen evaluatie.

4.7 Evaluatie

Het crisisteam evalueert pas als het team heeft vastgesteld dat de situatie volledig onder controle is. In deze evaluatie wordt gekeken naar:

- de leerpunten in het proces;
- verbeteringen in het protocol.

Na afronding van de evaluatie wordt het crisisteam opgeheven.